

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 52 • Perjantaina 31. joulukuuta 2004

55. VUOSIKERTA

Irtonumerohinta 1 €

**LAATUA
EDULLISUUTTA
AMMATTILAISelta**

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/
kivi-istutustyöt
- Sormuksien
valmistus
- Ja nyt myös
lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)

Vaienneet temppelit ja hiljentyneet kirkkokummut

Viipurinlahden lounaispuolella oleva Lavansaari oli talvisodan alkaessa yli tuhansine asukkaineen väkimäärältään suurin luovutetuista Suomenlahden ulkosaarista. Saaren paikan nimistö kertoo, että sillä oli vuosisatojen mittaan asunut sekä suomen- että ruotsinkielistä väkeä. Maamme itsenäistyessä se oli jo selvästi suomalaistunut ja karjalaistunut, vaikka sen kulttuurista näkyi myös kanssakäyminen inkeriläisten, venäläisten ja virolaisten kanssa.

Lavansaaren seurakunta itsenäistyi Koivistosta vuonna 1896, ja seuraavana vuonna se sai saarnaajakansakoulunopettajan sielunpaimenekseen. Saaren viimeinen kirkko valmistui vuonna 1783. Hautausmaa perustettiin Malmehiijan reunaan, saaren luoteiskulmassa yhtenä ryhmänä olleiden kylien eteläreunaan.

Kirkko oli Lavansaarella ollut jo 1600-luvun alussa. Haaksirikkoutuneet olivat rakentaneet Vanhankirkonmäelle pienen kirkon, enimmäkseen laivansa jäännöksistä. Sen rakennuspaikka, lentohiekka, oli huono alusta, ja kirkko jouduttiin hylkäämään, niin että siitä oli vain muistutietoja jäljellä. Uuden kirkon, joka jäi viime sotien alkaessa saarelle, tuntematon seiskarilainen rakensi vuonna 1783. Se oli Lavansaaren korkeimmassa kohdassa Pohjakylän Kirkonmäellä.

Ristikirkko

Kirkko oli aluksi torniton tasavartinen ristikirkko. Katto oli korkeaksi aumattu ja kauniisti paanuilla peitetty. 1920-luvulla saarelaiset korvasivat paanukatteen pellillä. Kirkon vieressä oli erillinen kellotapuli, jota saarelaiset sanoivat torninjaloiksi. Kirkkoon kuljettiin torninjalkojen kautta.

Kun seurakunnalla ei ollut ruumishuonetta, vainajat odottivat hautaamistaan torninjalkojen suojassa. Arimmat seurakuntalaiset kammoksuivat silloin kirkkoon menoa. Tapuli purettiin vuonna 1910, kun kirkkoa laajennettiin rakentamalla alkuperäisestä tyylistä poikkeava kellotorni yhden ristivarren jatkeeksi.

Kirkon seinät olivat veistettyä hirttä, ja kirveen jäljiltä olivat myös penkki-

Lavansaari

en lankut. Muuten yksinkertaista kirkkosalia täydensivät monet koristeelliset yksityiskohdat. Vuonna 1787 kirkkomaalari Anders Chiedin maalasi alttarin yläpuolelle auringon sekä saarnatuolin kaiteeseen Kristuksen ja apostolien kuvat.

Saarnatuolin yläpuolella oli suuri koristeellinen kruunu, katosta riippuivat yhtä koristeellinen kynttiläkruunu sekä Juho Piensohon veistämä kirkkolaiva. D. Bergmanin maalaaman alttaritaulun yläosa esitti Kristusta ristillä ja alaosa ehtoollisen asettamista. Lavansaaren kanttori säesti virret urkuharmonilla.

Vuoden 1910 tienoilla kirkko kunnostettiin viimeisen kerran. Silloin se sai eteisen ja tornin. Se maalattiin ulkopuolelta valkoisella ja sisältä valkoisella ja harmaalla värillä. Myös alttari uudistettiin. Kirkon ympärille rippikoululaiset istuttivat koivuja, ja vanhemmat seurakuntalaiset rakensivat kirkkopihaa kiertämään kiviaidan.

Yhden päivän retki

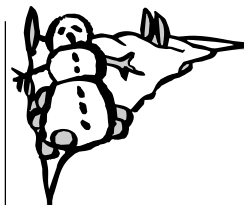
Välirauhan tullessa Lavansaaren kirkon esineistö oli jo evakuoitu. Se on siirretty suurimmaksi osaksi Kotkaan, Kymenlaakson maakuntamuseoon. Jatkosodan aikana Lavansaari oli sotatoimialuetta, eivätkä saarelaiset päässeet evakosta koteihinsa. Ensimmäisen kerran he saivat mennä saarelleen 5.5.1992 yhden päivän retkelle. Tuolloin he saattoivat vain todeta, että venäläiset olivat tuhonneet kirkon perustuksiaan myöten.

Lavansaaren vanha hautausmaa oli Vanhankirkonmäellä, haaksirikkoutuneiden tekemän kirkon vieressä. Lentohiekka paljasti kulkiessaan haudoista vainajien luita, minkä vuoksi ne koottiin vuonna 1904 pystytetyn muistomerkin juurelle. Malmehiijan hautausmaalla vallitsi merellinen rauha. Haudoilte istutettujen tuuheiden koivujen lomitse, kiviaidan takaa pilkotti Suomenlahden ulappaa. Vanhoilla haudoilla oli

lavansaarelaisia suippokärkisiä ristejä, jotka veistettiin miehille erilaisiksi kuin naisille. Niiden rinnalle alettiin viimeisinä vuosina pystyttää myös teräksisiä ja kivisiä muistomerkkejä.

Vaikka Lavansaaressa oli monta kylää, ne olivat niin lähekkäin, että kaikki asukkaat tunsivat toisensa. Kun lavansaarelainen kulki hautausmaalla, hän luki ristikistä tai kivistä sen alla leppävän naapurinsa nimen, sanoi hiljaisena tervehdyksenään: "Pauha siulle" ja jatkoi taivaltaan seuraavan ystävänsä haudalle.

Lavansaari on venäläisten käsissä Pietaria suojaavaa sotilasaluetta. Vuoden 1992 jälkeen se on jälleen ollut suljettu myös entisiltä lavansaarelaisilta. Sen vuoksi he eivät myöskään ole voineet tehdä paljonkaan omaistensa hautojen kunnostamiseksi. Hautausmaa on metsitty, venäläiset ovat vieneet osan kiviäidastakin omiin rakenteisiinsa. Kuitenkin eräät perheet löysivät tuolla ainolla retkellä omistensa hautoja ja saivat hieman raivatakin niitä. Nyt lavansaarelaiset odottavat Karjalan matkailun avautumista myös Suomenlahden selkäsaariin, heille rakkaille ja pyhille paikoille.

Sisäsiyuilla TÄNÄÄN

Täältä tuonpuoleisiin	3
Kynttilät syttyivät	4
Tuula Korolainen	5
Eino Heikinmaa muistelee	6
Teemavuosi vaihtuu	7
Ballaadi Ihantalasta	8

Kurkijokelaisen vuoden 2005 ensimmäinen numero 1-2

ilmestyy pe 14.1. (siis 7.1. ei ilmesty)
pe 21.1. lehti ilmestyy nro 3
pe 28.1. lehti ilmestyy nro 4

Toivotamme kaikille
sukulaisillemme,
ystävillemme ja tutuillemme

Onnellista Uutta Vuotta 2005!

**Terveist kaikil tuttuloil.
Tulkaa Kurkjuhli! ens kesän.
Tavataa siel.**

Kirsti (s. Kylliäinen) ja Paavo Aaltonen,
Vätikkä ja Köyliö – Köyliö

Arja Havakka, äiti Uudestakylästä – Rovaniemi

Eine ja Yrjö Havakka + lapset, Yrjön äiti
Uudestakylästä – Imatra

Lauri ja Tuula (s. Suikkanen) Laukkanen,
Laurin isä Ihojärveltä ja äiti Titosta,
Alastaro ja Joutseno – Raisio

Anna-Maija Nurminen-Lempinen perheineen –
Espoo

Anja (s. Savolainen) Valoaho, Ihojärvi –
Naantali

Aino (s. Lukka) Vehviläinen, Haapavaara –
Imatra

Loppuvuoden ilot ja surut

Vuoden vaihtuessa lausumme jäähyväiset monille kunnille. Kurkijokelaisen kotipaikkakunta Loimaakin kasvaa, kun Loimaan kunta ja kaupunki liittyvät yhteiseksi Loimaan kaupungiksi, uudeksi Loimaaksi. Oma syntymäpitäjäni Karinainen häviää vuoden vaihtuessa täysin kartalta, kun se ja Pöytyä fuusioituvat Pöytyän kunnaksi. Mutta Karinainen säilyy aina syntymäpaikkakuntanani, ja sillä on sydämessäni aivan erityinen sijansa aivan kuten esimerkiksi Kurkijoella ja Hiitolalla on ollut ja on edelleenkin siellä syntyneille. Myös Kullaa häviää kuntien joukosta ensi yönä, kun se liitetään osaksi Ulvilan kaupunkia.

Kuntaliitosten odotetaan tuovan helpotuksia kuntien jatkuvasti kasvavien velvoitteiden onnistumiseen hoitamiseen. Valtiovalta toivoo kuntien määrän laskevan jopa alle sataan. Siihen tuskin ilman pakotteita päästään, eikä näitä vielä ole näköpiirissä. Toivotamme onnea ja jaksamista työssään kaikille uudistuneille kunnille ja myös seurakunnille sekä näiden työntekijöille.

Aasiaa ja koko maailmaa kohtasi Tapaninpäivänä uskomattoman suuri luonnonkatastrofi, kun merenalaisen maanjäristyksen aiheuttamat tsunamit eli

hyökyaallot iskivät Kaakkois-Aasian valtioiden rantoihin. Tsunamin kuohujen alle on jäänyt tällä hetkellä arvioiden lähes 100 000 ihmistä. Painamme päämme tuhosta pikku hiljaa saamiemme lisätietojen edessä. Emme voi muuta kuin todeta, että olemme täysin voimattomia, kun luonnonvoimat iskevät.

Kaakkois-Aasian ihanat rannat, maanpäälliset paratiisit, ovat turistien suosiossa, joten kuolinviestejä tuolta kiirii kaikkialle maailmaan. Monet tuhannet ihmiset ovat vielä teillä tietyillä tietyillä, useita heistä ei koskaan löydetä.

Suomalaiset ovat avanneet kukkaronsa nyörit ja antaneet apunsa Aasian katastrofin uhrien auttamiseksi. Myös apuvoimia ja avustustarvikkeita on alueille Suomesta lähetetty.

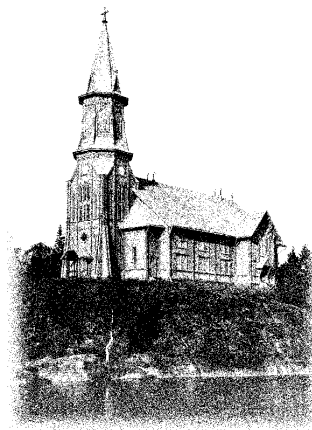
Monet kunnatkin ovat päättäneet jättää ilotulituksen tänä vuonna väliin ja antaa rahat Aasian katastrofiapuun. Kaikki ymmärrämme myös niitä kuntia, joille tämä uuden vuoden vaihde on historiallinen kuntaliitosten vuoksi. Annamme toki niiden juhlia vuoden vaihdetta hyvällä omalla tunnolla perinteisin menoin. Kyllä nekin varmasti osallistuvat keräyksiin muilla varoin.

Otamme osaa kaikkien menehtyneiden uhrien omaisten ja ystävien suruun.

Raija Hjelm

Hartaus uudenvuoden aatoksi 31.12.

Mille minulla on aikaa?

Kaikella on aikansa, sanoo Saarnaajan kirja Raamatussa, vuodenvaihteen lukukappaleessa. Kaikella ja kaikelle on aikansa. On aika tehdä työtä.

Samoin aika on levätä ja virkistäytyä. Kunpa sen osaisin!

Aikansa on sillä, että on surullinen. Löytyyhän sitä ilolekin varmaan hetkensä. Vaikka ei sitä tunteittensa mustuudessa jaksaisi uskoakaan. Aika on pettyä.. Pettyä itseensä, tekemisiinsä, toisiin ihmisiin... Aika tuo kyllä luottamuksenkin, onnistumisen hetket ja innoistumisen.

On aikansa sille, että tekee mieli olla hiljaa. Puheelle, liioille sanoille ja turhalle melulle tuntuu olevan joskus liikakin aikaa. Pitää oikein varata tilaa hiljaisuudelle, että pääsisi tyhjen tynnyreitten kolinaa pakoon. Aika on olla läheisten kanssa. Sille vain ei aikaa osaa tarpeeksi varata. On muka muuta tärkeämpää. Vaan mikä sitä oikeasti olisi?

Aika on kiireellä, aika on tehtävien töitten takarajoilla. Miten oppisi valitsemaan tärkeimmät, keskittymään niihin? Silloin olisi aikaa tehdä edes joku asia hyvin ja iloa tuovasti!

Aika on ulkoilla. Siihen pyhät ovat erinomaista aikaa. Ehtiähän sitä sisällä tarpeeksi olemaan. Aika on laittaa ruokaa. Tehdä se edes joskus huolella, niin että tulisi juhla arjen keskelle. Aika on lukea Raamattua.

Ei ahmien ja opiskellen, vaan levollisesti ja mietiskellen. Vaikka vain yhtä psalmijaetta mutustellen. Kuunnella sen puhetta, antaa sen vastata kysymyksiin, joita ei tiennyt edes ajattelevansa, vaikka ne sisällä pyörivät koko ajan.

Aika on antaa ja pyytää anteeksi. Vaikka on se vaikeaa. Siksi sille pitääkin antaa aikaa. Antaa sen hetken tulla, jolloin voi unohtaa tai katuruokaa tai tehtyä väärää, ihan oikeasti. Tulisipa se aika, että sen osaisi tehdä!

Aika on silittää hiuksia, katsoa silmiin, hipaista olkapäätä, ottaa käsi käteen. Tehdä se läheiselle, puolisolalle, lapselle, ystävälle. Sillä näyttähän sille olevan liikaakin aikaa, että kulkee ohitse, ei pysähdy, ei kuuntele vaikka kuulee, ei tunne vaikka koskettaa. Aika on soittaa puhelimella, pistäytyä kylään, kysyä mitä sinulle kuuluu. Kuinka hyvältä se tuntuukaan, kun joku minulle antaa niukintaan eli omaa aikaansa. Miksi en antaisi hyvän kiertää!

Aika on mennä kirkkoon. Löytäisinkö aikaa mennä sinne vaikkapa joka pyhä? Antaisiko se minulle sitä levollisuutta, jonka liian tiukalle vetämä aikatauluni on minulta vienyt? Aika on löytää oleellinen. Olisiko alkava vuosi sen aika minulle?

Sillä Herran armoa on se, että vielä elämme, niin kuin vuodenvaihteen Raamatunjae vakuuttaa. Vielä on aikaa. Uusi vuosi edessä. Täynnä käyttämättömiä päiviä.. Minä - ainakin joskus - voin itse valita mihin aikaani käytän. Aika on tulla enemmän omaksi itsekseen!

Esa-Matti Peura

Kirjoittaja toimii hiippakuntasihteerinä Mikkeliissä.

NIMIPÄIVÄT

pe 31.12. Sylvester, Silvo	la 8.1. Titta, Hilppa
la 1.1. Uudenvuodenpäivä	su 9.1. Veijo, Veikko, Veikka, Veli
su 2.1. Aapeli	ma 10.1. Nyyrikki
ma 3.1. Elmo, Elmer, Elmeri	ti 11.1. Kari, Karri
ti 4.1. Ruut	ke 12.1. Toini
ke 5.1. Lea, Leea	pe 14.1. Sakari, Saku
to 6.1. Harri	la 15.1. Solja
pe 7.1. Aku, August, Aukusti	su 16.1. Ilmari, Ilmo
	ma 17.1. Toni, Anton, Antto

Perheutisia

Jenna Liisa Susanna

Jenna Liisa Susanna Kaapron kastetilaisuus 16.10.2004 Lauritsalan seurakuntakeskuksessa. Kuvassa vasemmalta isomummi Aune Siira (aviomies Tapio Kurkijoen Saviilta), äiti Anu Piik sylissään pikkunen Jenna ja isoäiti Pirkko Piik (s. Siira).

Muistettavaa

– **Loimaan Seudun Karjalaseurary:n** hallitus kokoontuu su 9.1.2005 klo 13 Ravintola Henriikassa.

– **Eisenvaaran martat** kokoontuvat pe 14.1.2005 klo 12 Airilla. Yhteislähtö klo 11.45 Kalevalankadulta.

– **Radio Westin taajuuksilla** 93,0 MHz, 100,4 MHz ja 107,9 MHz ollaan kotiseutumatkalla Karjalassa ma 3.1.2005 klo 11.30, ke 5.1.2005 klo 11.30 ja pe 7.1.2005 klo 11.30. Oppaana Erkki Poutanen. Aiheina Viipurin ympäristö, Jaakkima ja Lahdenpohja sekä Kurkijoki.

Pojantyttäreni Eevi 1,5 v. opettelee puhumaan ja yrittää toistaa mitä vaikeimpia sanoja milloin paremmalla milloin hauskemalla menestyksellä. Äiti toi Eeville tuliaiseksi työmatkaltaan palapelin, jonka hän tytölle esitteli. Tavut ja kirjaimet eivät ihan osuneet kohdalleen, kun tämä iloisella naamalla ja kirkkaalla äänellä toisti: ”Pilapala.”

...

Äiti lähetti Kallen kauppaan hakemaan Ahti-silliä. Poika tuli takaisin ilman silliä: ”Minä unohtin sen etunimen.”

Kysymyksiä

Olenko, eläkö?
Rakastanko, vihaanko?
Mitä elämä oikein on?
Lyhyt harppausko syntymästä kuolemaan?

Anja

Yksinäinen ilta

Vanhus istuu ikäviissään, yksin viettää jouluansa, aivan hiljaa mietteissään muistelee hän lapsiansa.

Ennen aattoiltanakin pirtin täytti monet äänet, mihin nyt kaikki liene tänä iltanakin jääneet.

Yksi tähti taivahalla kirkkahasti tuikkuaa, Jeesus-lapsen syntymästä yksinäistä muistuttaa.

On kuin saapuis joulujuhla tähän pieneen pirttiin. Lahja suuri taivahasta jouluna se annettiin.

Pieneen talliin Betlehemiin ihmiskunta lahjan sai. Vapahtaja tallin olkiin ensi vuotehensa sai.

Terttu Ketola

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Missä ovat Valassaaret?
2. Mikä ensimmäinen kloonattu nisäkäs oli nimeltään?
3. Mitä toista nimitystä rämemaajavasta käytetään?
4. Mikä noin 50 saarta käsittävä saariryhmä sijaitsee Laatokan pohjoisosassa?
5. Minä vuonna naiset olivat ensimmäistä kertaa mukana olympialaisissa?
6. Millä nimellä Svetogorskin kaupunki tunnettiin ennen sotia?
7. Minne munkit siirtyivät sodan jälkeen Valamos-ta, Konevitsasta ja Petsamosta?
8. Mikä tai mitä on matinea?
9. Mihin päivään saakka Suomen Pankki lunastaa markkoja?
10. Kenen maalaus on Haavoittunut enkeli?

Kynttilät syttyivät jouluna

Hiitolan Pitäjäseuran 37. toimintavuosi päättyi kynttilätervehdykseen

Nyt jo toisen kerran Hiitolan Pitäjäseura päätti toimintavuotensa menneitä sukupolvia muistaen. Neljäntenä adventtina oli yli 50 henkilöä saapunut Porin kirkkopuistossa olevalle Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä järjestettyyn pienimuotoiseen tapahtumaan, jonka aluksi Evakot lauloivat Laila Rintalan sanoittaman laulun ”Tähdelleni”. Siinä kaihoetaan Karjalaan: ”...mutt’ toivoni koskaan ei sammua voi, ett’ kerran viel’ virteni siellä se soi. Nyt rukous nouskohon... Luoja, suoma että taas pääsisin tähteni luo.”

Laulun jälkeen hiljennyimme kuuntelemaan Aila Lähteenmäen lausumia muistosanoja.

Kuunnellessani ja katsellessani ympärilläni oli näkymä kauniin vaikuttava, kun iso joukko karjalaisia

oli ympäröinyt muistomerkkin ja palavat kynttilät kädessään kuuntelivat hartaina Aila Lähteenmäen kauniita muistosanoja:

”Olemme tänä iltana kokoontuneet tänne Porin kirkkopuistoon Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkkin vierelle. Meidän tulee ja me haluammekin muistaa menneitä sukupolvia, myös siellä rajan takana kotiseutumme mullassa lepäviä sankarivainajiamme kuin muuten matkansa päättäneitä vainajia.

Meitä on vielä monia täällä, jotka muistamme ja omin silmin näimme, miten sodan melske koetteli maattamme talvi- ja jatkosodan aikana. Erikoisesti se koetteli Karjalan heimoa. Tänä vuonna on kulunut jatkosodan päättymisestä 60 vuotta. Silloin 60 vuotta sitten jouduimme painamaan kotiemme ovet kiinni vi-

meisen kerran. Se ei ollut vanhemmalle välle helpoa.

Me Karjalanheimo ja maattamme puolustaneet miehet ja naiset olemme antaneet Suomen maalle kalliit lunnaat, että olemme voineet säilyttää oman maamme itsenäisyyden. Olemme puolustaneet maattamme henkeen ja vereen asti. Mutta se on kannattanut sittenkin. Vaikka me karjalaiset menetimme rakkaat synnyinseutumme, saamme kuitenkin olla suomalaisia ja Karjalan heimon kuuluvia. Siksi nytkin olemme yhdessä täällä tuomassa kynttiläämme Karjalaan jääneiden vainajien muistolle.

Sytytämme nyt kynttilämme ja laskemme ne muistomerkkin viereen. Kunnioitamme heidän muistoaan. Rukouksemme on, että taivaallinen Isä an-

Kuvassa on Hiitolassa vuonna 1920 paljastettu sankarimuistopatsas. Jalustalla on Emil Halosen veistos ”Kannelta soittava tyttö.” Tämä muistomerkki paljastettiin Hiitolassa uudelleen kunnostettuna kesällä 1996 tosin ilman veistosta, sillä tämä kannelta soittava tyttö saatiin turvaan sodan jaloista. Se tuli kanssamme evakkona tänne toiselle puolelle Suomea ja on nyt Noormarkun kirkkopuistossa uudella jalustalla.

taisi heille rauhasan levon.”

Juhlava hetki

”Te jätte poveen Karjalanmaan ikiuntanne nukkumaan rauhaa. Tuuli kannelta soittavi kaihoisasti, luonto vuoteenne koristaa kaunoisasti.” (Kirj. Aino Koppi).

Tämän runon jälkeen veimme kynttilämme muis-

tomerkkin edustalle ja vietimme pienen hiljaisen hetken. Lopuksi lauloimme kaikki yhdessä ”Maa on niin kaunis”.

Vaikka tämä tapahtuma onkin Hiitolan Pitäjäseuran järjestämä, ei se suinkaan tarkoita, että se olisi vain yksistään hiitolaisten juttu, vaan toivomme, että me kaikki evakot ja heidän jälkeläisensä ottaisimme tä-

män joulunalustapahtuman omaksemme ja yhdessä toisimme kynttilätervehdyksemme menneitä sukupolvia muistaen ja kunnioittaen.

Toivotan kaikille lukijoille Hyvää ja vilkasta Karjalaista toimintavuotta 2005.

Tiistaina tammikuun 18. päivänä vuoden toiminta aloitetaan perinteisesti hengellisen tarinaillen merkeissä.

Raija Laaksonen

Se 80 vuoden takainen joulutervehdys...

Se puhkesi kukkaan yllättäen, siitä tuli jouluhyä-sintti! Olisitko, Eino Vepsä, osannut arvata, että niinkin voisi käydä? Onko tuo kyseinen kortti kenties Kurkijoki-museossa? Nyt siihen tulee lisätietoa. Sattumalta omistan ikään kuin monta päätä sisältävän narukerän tuosta asiasta enkä oikein tiedä, mistä päästä alkaisin ensimmäiseksi kerää purkaa.

Taimi Haunia oli tuon joulutervehdyksen saaja, kortin lähettäjä hänen sisarensa Aino Haunia. Lisäksi heillä oli ainakin Urho-niminen veli, jonka myös tunsin. Haunian talo oli silloin, ja on kenties vieläkin, Tyrväällä Storminkylässä, joka sijaitsee lähellä Vammalaa. Se oli iso vanha sukutila.

Aino Hauniasta olen vuosien varrella maininnut useampaan otteeseen omista kirjoituksistani, joita tähän lehteen olen lähettänyt. Hän oli Kurkijoen Karjanhoitokoulun opettajana monia vuosia ja siksi kai joululomakin usein tyssäsi, kun oppilaista suurin osa oli poissa. Pitihän jonkun olla suurta laitosta hoitamassa.

Olen tämän lehden vuoden 1999 numeroon 41-42 lähettänyt ”Kuvakertomuksen Kurkijoen Karjanhoitokoulusta”. Siinäkin opettaja Aino Haunia poseeraa yhdessä kuvassa ”Nekku-lehmän” kanssa koulun navetan seinän vieressä. Lie-neekö ollut silloinkin joulunaika, kun maassa näyt-täisi olevan lunta.

Minulla on Kurkijoen kirkostakin opettaja Haunialle 30.8.1929 lähetetty sellainen kuva, jota en muista nähneeni julkaistuna tässä lehdessä.

Kaksi viimeistä vuottaan Kurkijoella viettänyt Aino Haunia oli myös minun äi-

tini Eine Kesselin opettaja. Kun se vuosikurssi loppui, opettaja Haunia otti mukaansa mielestään parhaan oppilaansa Einen ja muutti sukunimensäkin. Hänestä tuli Soppa. Suuren maatalon emäntänä Aino Soppa tarvitsi pätevän karjakon ja sen

hän tiesi saavansa, kun oli itse hänet opettanut. Tämä talo sijaitsi Kiikassa (nyk. Äetsä).

Sisarelleen Kurkijoelta joulukortin lähettänyt Aino on nähnyt minut ensi kerran ”sinappivellit” kapaloissa. Kuluneena vuonna lähetin

Edessä joulutervehdyksen lähettäjä, opettaja, emäntä Aino Soppa (Haunia) tyttärensä kanssa. Aino takana tervehdyksen saaja Taimi Haunia ja oikealla orpokodin keittäjä Martta Vuorinen. Kuva on vuodelta 1945.

80 vuotta sitten joulutervehdys Kurkijoelta saapui tähän taloon, Taimi, Aino ja Urho Haunian kotiin Tyrvään Stormiin, joka sijaitsee lähellä Vammalaa.

Kurkijoki-museolle opettaja Haunian 70-vuotiskuvan. Mielestäni se kuului sinne. Minulla on hänestä useampiakin kuvia. Koko hänen elinaikansa olimme kanssakäymisissä. Sieltä löytyi aina se viimeinen turvapaikka evakkotien loppuhuipentumaksi, kunnes suurin vellominen ympärillä rauhoittui.

Kyseisen vuoden 1924 joulutervehdyksen saaja Taimi Haunia tuli minulle tutuksi ensimmäisen evakkokoreissun aikana. Sopotalossa oli kaksi päärakenusta. Vanhempaan perustettiin silloin orpokoti sota-orvoille, ja tämän orpokodin johtajaksi tuli Taimi Haunia. Jos oikein muistan, lapsia oli parisenkymmentä. Taimi Haunian apuna oli ainoastaan keittäjä, oli siellä vilskettä, samassa pihassa temmelsi kaikkiaan kolmisenkymmentä lasta!

Vielä yksi erikoinen satuma, jonka tämä muistojen narukerä avasi. Meidän

jäljellä oleva perheemme, äiti, veljeni Olavi ja minä, asuimme vielä vuonna 1945 kyseisessä Sopotalossa. Kuusivuotias Olavi sairasti vakavasti ja hän kuoli kotona elokuussa. Molemmat sattuiivat olemaan paikalla, sekä Taimi että Aino. Veljeni käytti Ainosta nimitystä ”toinen äiti”.

Ahkerana kirjoittelijana olen saanut tekstejäni muutamaa antologiaankin. Pikku veljeni viimeisestä elinpäivästä kertoo pieni kirjan nimikkoteksti ”Päivänkehä”. Se antologia ilmestyi vuonna 1999. Nämä asiat ja paljon muuta kohotti esiin 80 vuotta sitten Kurkijoelta lähetetty joulutervehdys, kun sen tämän vuoden Kurkijokelaisen joulunumerossa näin.

Hyvää vuotta 2005 kaikille.

Onerva

Toimitus tietää kertoa, että kyseinen joulutervehdyskuva on Kurkijoki-museon omaisuutta.

Tuttuja vieraita

Tuula Korolainen kokee olevansa itäsuomalainen ja jossain määrin myös passiivisena näköinen.

ja 90-luvun alussa löysin lajikseni lastenkirjat. Niitä olen kirjoittanut parikymmentä, uusimpia ovat *Noitaluvut*, *Aapo ja liukas Leo* sekä *Lyhtykujan Lucia* (2004).

Työn ja harrastusten rajaa on näissä töissä vaikea vetää, koska tärkein harrastukseni eli lukeminen ruokkii myös työtä. Ja ideoita tulee myös teatterista, elokuvista ja kuvataidenäyttelyistä, joissa usein käyn. Luottamustehtävätkin ovat aina liittyneet kirjallisuuteen - nykyisin olen mm. Tampereella toimivan Suomen Nuorisokirjallisuuden Instituutin hallituksessa.

Mitä karjalaisuus sinulle merkitsee?

Lapsena karjalaiset olivat mielestäni - varmaan elokuvien ja näytelmien vaikutuksesta - hiukan naiiveja ja huvittavia hahmoja, jotka pajattivat taukoamatta suureen ääneen. Todelliseen elämään en osannut noita henkilöitä yhdistää.

Nykyään karjalaisuus on minulle tietoisuutta äitini Martan ja hänen sukunsa eli Siiran suvun juurista. Oma identiteettini on kuitenkin laajemmin itäsuomalainen - sekoitus karjalaisuutta, savolaisuutta ja kymenlaaksolaisuutta. Tajusin tämän itäisyyteni opiskeluaikana Tampereella, jossa koin hämmäläisyyden ja läntisyyden lähes kaiken tutun vastakohdaksi. Itsestään selvästi itäsuomalaiset opiskelijat löysivätkin siellä yhteen ja tunsivat iloista hengenheimolaisuutta. Silloin 1970-luvulla kävin, uuden tietoisuteni innostamana, ensikerran myös Karjala-juhliissa.

Ehkä enemmän kuin mitään konkreettista karjalaisuus ja itäsuomalaisuus on minulle mielenlaatua ja elämäntapaa. Karjalaiset ovat puheliaita ja näyttävät tun-

teitaan, eivätkä pihtaile sen paremmin kiitoksissa ja moitteissa kuin ruuassakaan. Tunnen oloni kotoisaksi tällaisessa seurassa, esim. omien sukulaisteni pulisevassa ja nauravassa joukossa. Ja itselläni on perikarjalaiseen tapaan herkässä paitsi nauru myös itku: kyynelöin, kun lippu nousee salkoon tai lapset laulavat tai kun päivänsankaria kehuaan tai elokuvassa joku tekee jalon teon. Olen jopa vetistellyt oman tekstini ääressä, kun olen kirjoittanut siihen liikuttavan käänteen. Vähän noloa, mutta totta.

Miten karjalainen perinne näkyy elämässäsi?

Kun tapaan perhettä ja sukua, karjalaisuus sujahtaa päälle kuin pitkään käytetty villatakki.

Jokapäiväisessä arjessa karjalaisuus henkilöityy vilkasliikkeiseen ja -temperamenttiseen aviomieheni, joka on syntynyt Viipurin läänin Pyhäjärveltä. Karjalaismurretta emme kuitenkaan keskenämme puhu. Miehen itäinen puhekieli on haalistunut jo hänen lapsuusvuosiinsa Hämeenkyrössä, ja minulla kymenlaaksolainen, karjalaisvoittoinen murre on muuttojen myötä kääntynyt yleissuomalaiseksi puheparreksi. Mie-kieli on meillä kuitenkin virityksessä, sillä se käynnistyy nopeasti, kun joku sitä käyttävä tulee puhe-etiäisyydelle.

Pidämme kumpikin karjalaisista ruuista ja teemme niitä kotona, ja syömmekin muuallakin kun tilaisuus tarjoutuu. Piirakoiden teon opin äidiltä koulutyttonä, ja siinä leivonnan ohessa sain myös annoksen hänen oman mummonsa viisautta: mummon mukaan karjalaisyttö ei saanut sulhastakaan, jos ei osannut piirakkoita tehdä. Nyt äidilläni on piirakkapulikan varressa jo lastenlasten sukupolvi, joten naimaonnea riittänee suvussa vastakin. Pulikka pyörii myös poikien näpeis-

sä.

Sienet kuuluvat karjalaiseen keittiöön, ja minunkin sieniharrastukseni juontaa juuristani - siksi olen omistanut tekemäni lasten sienikirjan *Kantarelli*, sanoi Elli (1997) äidilleni ja muille sukuni sienihulluille. Sekä Kantarellissa että sitä seuranneessa marjakirjassa *Mansikkaheinä* (1999) on yhtenä henkilönä äitiäni muistuttava mummo, joka välittää perinnetietoa lapsenlapsille. Kirjassa hän ei kuitenkaan puhu murretta, koska murreteksti on lapsille vaikeaa lukea.

Mitä karjalaisuudesta pitäisi säilyttää ja miksi?

Joku on sanonut, että jotta ihminen saisi siivet, hänellä pitää ensin olla juuret. On tärkeää tietää, mistä on tullut.

Kymenlaaksolaisuus on säilynyt elämässäni luonnostaan, koska perhettäni asuu edelleen Kouvolassa, ja savolaispuoleni vahvistui lapsena, jolloin vietin kesäiä Rantasalmen mummolassa. Karjalaisuuden eteen olen sen sijaan nähnyt vähän vaivaakin: olen katsonut elokuvia ja dokumentteja ja lukenut tietokirjoja ja karjalaiskirjailijoiden, esim. Olavi Paavolaisen, Eeva Kilven ja Laila Hietamiehen, teoksia.

1990-luvun alussa kävin juuria etsimässä ns. kotiseutumatkalla, joka suuntautui Lahdenpohjaan ja sen ympäristöön. Näin mm. äitini kotitalon ja koulun Lahdenpohjassa ja rakenustelaineiden ympäröimän Kurkijoen kirkon, jossa hänet oli aikanaan kastettu.

Matkan tunnelma oli yhtäkaikaa innostunut, humoristinen ja surumielinen. Oli sykähdyttävää kohdata paikat, joista oli kuullut äidin ja muiden sukulaisten puhuvan, mutta se into, jolla matkaseurueen seniorit väittelivät muistojensa paikkansa pitävyydestä oli

Kirjoittajan äiti Martha Korolainen (vas.) ja täti Anna-Liisa Hynninen, molemmat o.s. Siira, tutkivat karttaa Lahdenpohjan matkalla.

väistämättä myös hupaisaa. Surumielisyys nousi siitä, että menneisyys kajasti nykyhetken läpi sekä puheissa että konkreettisesti ympärillä - lohkeilevasta katumantuvista seinistä, sinne tänne unohtuneesta rojusta, joka oli lojunut paikoillaan vuosikymmeniä.

Yhtenä päivänä kastelin käteni Laatokassa. Vesi oli kylmää ja kirkasta, mutta ei puhdasta, kuten myöhemmin kuulin. Hyttysistä vässä keuhkokuumeesta ja katsesta ulapalle, ja jotenkin tajusin, miksi niin moni kaipaa niille rannoille vieläkin.

Ja kuitenkin en itse, monen ikäiseni tai nuoremman tavoin, tarvitse välttämättä Karjalaa takaisin. Sen menetys oli suuri vääryys, jonka korjaaminen olisi oikein. Mutta parantaisiko alueen palauttaminen enää niitä kipuja, joita kotiseutunsa menettäneet ovat kokeneet? Moniko heistä enää palaisi juurilleen, edes kesämökkiläisenä? Ja mitä tahtoisu Karjalan nykyisille asukkaille, jotka ovat syyttömiä sota-ajan traagisiin käänteisiin? Pitäisikö suomalaisten panna vahinko kiertämään ja tehdä heistä vuorostaan juurettomia evakkoja? Nykyisinä aikoina, kun maailmalla riittää alueselkkauksia, kodittomuutta ja pakolaisvirtoja, ei niiden lisääminen tuntuisi hyvältä.

Haaveissani voin kyllä kuvitella jonkinlaista Ahvenanmaa-tyyppistä Karjalaa, jossa olisi vapaa-ajan asun-

toja ja jossa suomalais-venäläisellä yhteistyöllä pidettäisiin yllä luonto- ja kulttuurimatkailua, lomakeskuksia ja matalan verotuksen kauppaa. Kovin läheisessä tulevaisuudessa tällainen onnena ei kuitenkaan poliittisista syistä näytä hämmäyttävän.

Käki kukkuu ja koivu tuuhettuu muuallakin kuin Karjalassa. Rajat murtuvat, kielet muuttuvat ja tapoja syntyy ja katoaa. Siksi minusta on viisainta pitää kiinni siitä karjalaisuuden osasta, joka kulkee aina mukana: sitkeydestä, joustavuudesta, realiteettien tajuusta ja rennosti elämänilosta. Niillä eväillä selviää mistä tahansa, jopa globalisaation uhkaavasta vyörystä:

”A, mistä oot? Ai Intiast! Mie oon Imatralt. Onk siul nälkä? Otat sie piirakan? Ota ota, ota kaks!”

Kenelle lähetät terveisiä?

Lähetän terveisiä enolleni Veikko Siiralle, joka haastoi minut tähän kirjoitussarjaan, ja kaikille muille, joita en päässyt tapamaan kesän sukukokoukseen. Ja kateellisen huokauksen niille, jotka osaavat soittaa kannelta - harmittain, etten ole itse opetellut.

Kenet haastat seuraavaksi ja miksi?

Haastan serkkuni Marko Hynnisen, koska hän on minua nuorempi ja koska hänellä on karjalaisuuteen paitsi henkilökohtainen näkökulma myös historian-tuntijan perspektiivi.

Karjalaista halailua 50-vuotispäivänä: kirjoittaja keskellä, vasemmalla aviomies Silvo Kaasalainen, syntynyt Viipurin läänin Pyhäjärveltä, oikealla ystävä Irja Jefremoff (o.s. Häkämies), sakkijärveläistä sukua.

Tässä talossa asui Juhana ja Elisa Siiran perhe Lahdenpohjassa. Kirjoittajan äiti Martha oli lapsikatraan vanhin.

Eino Heikinmaan Lapsuusmuistoja-sarjan osa 3.

Nuoruuden aika

Sirppileikkuusta kuhilaantekoon

Aiemmin kertamani lapsuuden muistikuvat ovat ajalta, jolloin en vielä itsemillään tavoin pystynyt niihin osallistumaan. Taisinpa olla useastikin päinvastoin tiellä.

Kun ikää ja pituutta hie-
man lisääntyi, siitä seurasi se, että piti ruveta ottamaan osaa kevyempiin töihin. Siitä taas seurasi se, ettei työnteko, jota minun ja sis-
kojeni piti tehdä, aina niin hauskaa ollutkaan.

Meidän tehtävämme oli rukiintähkien poimiminen pelloilta, kun toiset olivat sen sirpillä leikanneet. Sirpillä leikkaaminen oli jää-
nyt minulla opettelemiseen. Siitä on muistona vieläkin pikkusormen ensimmäises-
sä nivelessä kaksi arpea. Ne sain juuri siitä opettelusta. Siihen ne minun sirpillä leikkaamiseni sitten kaikki-
aan jäivätkin. En ollut sil-
loin vielä edes kouluikäi-
nen.

Kaiken lisäksi sirpillä leikkaaminen ja tähkien poimiminen oli muutenkin kovin epämiellyttävää, sillä pitkät sānget pistelivät ja raapivat paljaita sääriä.. Kun lyhteet oli sidottu, lai-
tettiin ne kuhilaille kuivu-
maan muutamaksi viikoksi, ilmoista riippuen. Sen jäl-
keen ne ajettiin riiheen kui-
vumaan puintia varten, mikä oli hikistä hommaa, jossa meidän lastenkin piti olla mukana.

Rukiinpuinti sen aikai-
silla koneilla oli hyvin vai-
keaa. Koneet olivat pieniä ja heikkotehoisia. Siksi ruis puitiin riihessä. Ei ollut sel-
laisia kuivureita, joissa oli-
si saatu puitu vilja kunnolla kuivatuksi. Kun ruis oli lei-
pāviljaa, niin sen piti säilyä useampia vuosia.

Kuhilas, jolla leikattu vilja esikuivatettiin, tehtiin siten, että laitettiin ensin yksi lyhde pystyyn. Sen no-
jalle yksi ensin toiselle ja toinen toiselle puolelle. Tätä jatkettiin, kunnes oli yhdeksän lyhdetä pyrami-
din muotoisessa kasassa. Sitten otettiin yksi lyhde, joka levitettiin tyvi ylös-
päin pystyssä olevien toisen puolikkaan suojaksi.

Samoin tehtiin sitten toi-
selle lyhteelle, ja sen jäl-
keen ne sidottiin siteen koh-
dalta yhteen.

Näin saatiin yksitoista lyhdetä yhteen. Tätä meil-
lä sanottiin kuhilaaksi. Ku-
hilaista oli useita eri malli-
sia, mutta tällainen oli meil-
lä käytössä.

Riihtä ahtaamaan

Riihi, johon puitava vil-
ja ajettiin, oli yleensä yksi-
näinen hirsirakennus eril-
lään muista rakennuksista. Näin ehkä suuren palovaa-
ran takia. Riihtä voisi ver-
rata savusaunaan, sillä sii-

hen kuului samanlainen si-
sään lämpiävä uuni, ja se oli hyvin varovasti lämmitettä-
vä. Riiheen kuuluivat par-
ret, joiden päälle puitava vilja laitettiin kuivumaan.

Työvaihetta, jolloin esi-
kuivunut vilja ajettiin rii-
heen, sanottiin riihen ahtaamiseksi. Työ oli tehtävä hy-
vin varovasti, sillä jo kuivu-
nut vilja oli hyvin herkkää karisemaan. Jos esimerkik-
si reessä tai kärryissä oli harva pohja, siihen laitettiin hursti tai jokin vastaava, et-
tei lyhteistä karissut vilja varisisi maahan ja näin oli-
si joutunut hukkaan.

Kun riihi oli ahdettu, al-
koi lämmittäminen. Se oli ammattimiehen työtä, ja sii-
hen kului tavallisesti pari päivää.

Kun riihi oli sopivan lämmin, ja vilja sopivan kuivaa, alkoi ahoksen puin-
ti. Siihen minunkin piti osallistua, sillä siellä oli sel-
laisia töitä, jotka sopivat minullekin.

Kun aikuiset olivat pu-
dottaneet sopivan määrän lyhteitä ja lyöneet ne sei-
nään ja näin karistaneet suuren osan jyvästä jo latti-
alle ja latoneet lyhteet latti-
alle tyvet päin seinää, niin oli maa valmis puitavaksi. Nyt alkoi minun työni. Teh-
täväänäni oli leikata lyhteiden siteet poikki. Sitten al-
koikin varsinainen viljan puiminen eli jyvien irrotta-
minen tähkistä.

Puiminen tehtiin rius-
koilla. On varmaan syytä vähän kuvailla, minkälai-
nen meillä käytetty riuska oikein oli.

Riuskassa oli heinähan-
gon vartta muistuttava var-
si. Sen toiseen päähän oli väljällä nahkalenkillä väl-
jästi kiinnitetty paksumpi osa, keskiosaltaan noin kymmenen senttiä tai hie-
man alle. Pituutta tällä osal-
la oli noin kuusikymmentä, seitsemänkymmentä sen-
tiä. Meille lapsille oli tehty pienemmät, samanlaiset riuskat.

Jyvien irrottaminen täh-
kämäistä riuskoilla tehtiin pareittain. Edessä kulkeva perääntyä pienin askelin, ja perässä tuleva vastaavasti eteni etuperin. Ahoksella työskenteli normaalisti kak-
si paria. Tämä työskentely vaati vähän harjoittelua, jotta sai riuskan varressa olevan paksumman osan pyörimään ja lyömään latti-
aan toisen osapuolen kans-
sa samaan rytmiin. Kun tä-
män osasi, niin puinti sujui mainiosti.

Olkikupo huussaan

Kun oli pari kierrosta käyty ympäri lattian, tutkit-
tiin, oliko vielä jyviä kiinni tähkämässä. Jos oli, jatketi-
tiin puintia, kunnes kaikki jyvät olivat irronneet täh-
kistä.

Jos tähkämpää havaittiin tyhjiksi, alkoi olkien puiste-
lu.

Puistelut tehtiin muistini mukaan siten, että jalkojen eteen koottiin noin lyhteen verran puituja olkia. Ne ko-
hotettiin jalkoihin tukien irti lattiasta. Sen jälkeen toi-
sella kädellä puisteltiin vie-
lä tähkiin jääneet jyvät lat-
tialle. Sitten jyvistä puhdis-
tetut oljet koottiin yhteen niin suureen kasaan kuin olkien pituus riitti siteeksi. Se sidottiin keskeltä kiinni, ja näin saatiin olkikupo, joka siirrettiin riihen yhtey-
teen tehtyyn riihen huus-
saan.

Tämän jälkeen lattialla olevat jyvät ja ruumenet koottiin yhteen kasaan, jos-
ta ne puulapiolla heitettiin peränurkkaan sillä seurauk-
sella, että jyvät raskaampi-
na lensivät kauemmaksi ja ruumenet jäivät lähemmäk-
si. Näin ruumenet erottai-
tuivat osittain lopullista puhdistusta varten. Näin oli ensimmäinen maa puitu.

Sitten tehtiin sama uu-
delleen, kunnes kaikki par-
silla oleva vilja oli puitu. Sitten alkoi lopullinen puh-
distaminen ruumenista ja muusta roskasta. Se tapah-
tui tuuletuskoneella eli vis-
kurilla. Puhdistettu vilja sä-
kitettiin, ja vietiin vilja-ait-
taan salvoon varastoon, jos-
sa se säilyi seuraavaa käyt-
töä varten. Sieltä viljasäkki kerrallaan käytettiin myl-

lyssä, jossa se jauhettiin ruisleivän leivontaan sopi-
vaksi.

Ruis olikin yleinen lei-
pāvilja siihen aikaan. Ohraa myös käytettiin jonkin ver-
ran leivän valmistukseen.

Kevätviljan puintia rii-
hessä en muista, eikä kevät-
viljan leikkaamista sirpillä silloin enää tehty kuin jois-
sain hyvin pienissä ja han-
kalissa paikoissa, sellaisi-
sa, joihin ei niittokoneilla päässyt.

Pelkästään viljan korjuu-
seen tarkoitettuja koneita meillä ei vielä tuolloin ol-
lut, vaan korjuu tehtiin lisä-
laitteella varustetulla niitto-
koneella. Koneeseen oli ra-
kennettu laite, jonka avulla leikattava vilja saatiin avo-
naisille lyhteille. Siitä ne si-
dottiin käsin lyhteille tai sit-
ten laitettiin sitomatta sei-
päille kuten sidotut lyhteet-
kin. Sidottuja lyhteitä oli talvisin helpompi käsitellä kuin sitomatonta viljaa.

Laite, jolla lyhteet teh-
tiin, oli niittokoneen terä-
osan takareunaan saranoil-
la kiinnitetty teränpituinen levy tai säleikkö. Toinen henkilö sitten määrätynlai-
sen haravan avulla kokosi viljaa tuolle levyille tai sä-
leikölle. Se painettiin hara-
van avulla sānkeä vasten, jolloin paikalle jäi lyhteen verran viljaa. Levyä nosti ja laski meillä hevosen ajaja, sillä meillä oli yhden hevo-
sen vetämä niittokone. Jos siihen olisi laitettu vielä toi-
nen istuin haravamiestä varten, olisi se käynyt he-
voselle liian raskaaksi. Näin ollen isä käveli siinä rinnalla ja pudotteli niitetyn viljan avonaisille lyhteille joko sitomista tai seipäille panoa varten.

Pikku Eino hiihtoaussa vuonna 1930.

Oi niitä aikoja entisiä ja lapsuusvuosia noita

Muistelmani alkavat aivan lapsuusvuosistani Kurkijoen Saareksen kylästä 16-vuotiaaksi nuorukaiseksi asti. 4.1.1942 sain kutsun IS-joukkoihin Kurkijolle, ja siitä alkoi Suomen armeijan palveleminen aina 23.10.1945 saakka. Nämä tarinat olen kirjoittanut aivan muistinvaraisesti, en ole mitään muistiinpanoja käyttänyt. Ne muutamat päivämäärät, jotka tästä löytyvät, on otettu teoksista, jotka on myös mainittu.

Eino Heikinmaa

Jos meillä olisi ollut pari-
rin kone, niin siinä olisi ol-
lut toinen istuin harava-
miestä varten. Hän olisi hoitanut samalla levyn nos-
ton ja laskun. Parin kone tarkoitti sellaista niittoko-
netta, jota veti kaksi hevos-
ta.

Yhteinen puimakone

Meillä oli osuus yhtei-
seen puimakoneeseen ja moottoriin, joilla kevätvilja puitiin. Siitä ei kuitenkaan puitu suoraan pelloilta kuin vain pieni osa. Suurin osa korjattiin latoon ja puitiin sitten syyskiireiden mentyä ohi, kun koneet olivat va-
paita.

Koneiden omistajina meidän lisäksemme oli kolme muuta naapuria.

Meille lapsille tämä oli aina hyvin mielenkiintoi-
nen tapahtuma, ainakin mi-
nulle. Tytöt eivät kai siitä niin paljon välittäneet. Jo edellisenä päivänä puimi-
seen varauduttiin varaamal-
la tyhjat säkit ynnä muut tarvikkeet, mitä siinä hom-
massa tarvittiin.

Mielenkiinto vain lisään-
tyi, kun moottori ja puima-
kone tuotiin puimaladon luokse. Miehet alkoivat asentaa niitä paikoilleen, jotta seuraava päivä olisi tehokasta puintiaikaa. Myös vieraita puimamiehiä piti varata, sillä oma väki ei riit-
tänyt.

Meitä lapsia oli kielletty menemästä koneiden käy-
dessä lähellekään niitä, sil-
lä olisimme vain toisten tiellä, ja oli vaara tarttua pyöriin akseleihin ja hih-
noin. Lisäksi siellä oli paljon pölyä, niin että jospa vaikka olisimme tukehtu-
neet siihen. Saimme siis vain katsella ulkopuolelta, ja todeta, kuinka puimako-
netta pyörittävä moottori papatti ja siirsi voiman leveän valtahihnan avulla puimakoneelle.

Tähän puintihommaan tarvittiin myös paljon vä-
keä. Ensiksi tarvittiin koneenkäyttäjä, joka oli Lak-
kosen Hermann. Hän oli näiden yhteisten koneiden hoitaja ja moottorin käyttä-
jä. Sitten tarvittiin puima-
koneen syöttäjä, ja joskus jopa lyhteiden siteiden lei-
kaaja. Lisäksi tarvittiin vie-
lä henkilö, joka mätti lyh-
teet syöttöpöydälle.

Säkkien vaihtajana täy-
tyi olla vahva mies, sillä sä-
kit olivat suuria, ja painoa-
kin kertyi viljasta riippuen 70-80 kiloa. Ne täytyi myös yleensä kantaa jonnekin kauemmaksi.

Sitten tarvittiin ruumen-

mummo, joka huolehti sii-
tä, että ruumenet tulivat ajallaan alta pois, eikä kone mennyt tukkoon.

Vielä tarvittiin kaksi henkilöä, jotka pitivät huo-
len siitä, että oljet siirrettiin myös ajallaan oljille varatuun paikkaan. Yksi kantoi oljet pois koneen takaa, ja toinen otti ne vastaan niille sovituissa paikassa ja polek-
si ne tiukkaan. Siinä hom-
massa me lapsetkin saimme olla mukana, mikäli halu-
simme. Kyllähän se vähän aikaa sujui, mutta uupumus voitti pian, ja taisimmepa olla vähän joskus tielläkin.

Näitä puintipäiviä oli syksyllä ennen talventuloa yksi tai kaksi. Joskus pui-
tiin vielä kevättalvellakin, kun koskuilla kasvanut vil-
ja oli ajettu kotiin.

Koulunkäyntiä hevospoikanakin

Kun ikää tuli vähän li-
sää, lisääntyivät myös työt, joihin minuakin muka tar-
vittiin.

Nimittäin Saareksen koulu oli niin sanottu supis-
tettu koulu, jossa alaluokat käyttiin.

Kuusi viikkoa keväällä ja toinen kuusi syksyllä kahtena vuonna peräkkäin. Näin tulivat alaluokat suoritettua keväisin ja syk-
syisin, joten minulla oli tal-
vella aikaa muihin tehtäviin kuten hevospoikana toimi-
miseen. Se kyllä minua sil-
loin kiinnostikin.

Meillä nimittäin oli, ku-
ten monilla muillakin kylä-
läisillä, suurin osa pelloista Koskuinsuolla, jonne oli paikasta riippuen kolme-
neljä kilometriä matkaa. Suurin osa karjanrehusta oli ajettava talvisin sieltä, ja siihen tarvittiin hevosia ja miehiä.

Me pojat saimme usein olla toisen hevosen ajajina. Niin meillä kuin monilla muillakin oli useasti sonta-
kuorma mennessä ja heinä-
kuorma tullessa. Koskuin-
suot olivat näet hyviä hei-
nämaita.

Toinen talvinen työ, jo-
hon minäkin joskus sain osallistua, oli savenajo. Kun aikamiehet olivat mät-
täneet savikuorman, ajoin sen pelloille, sinne minne se levitettiin. Sillä aikaa toin toisen hevosen tyhjine rekineen savikuopalle. Kun sen reki oli täynnä, ajoin sen taas pelloille ja toin taas edellisen hevosen tyhjine rekineen kuopalle. Kun tätä oli tehnyt päivän, niin kyllä oli saanut hevosenajosta tarpeekseen muutamaksi päiväksi.

Lokakuun 3. päivänä Noormarkun Karjalaseura järjesti sodan loppumisen 60-vuotismuistotilaisuuden. Tervehdysvuorossa Noormarkun sotainvalidit ja sotaveteraanit. Tervehdyksen vastaanottivat Noormarkun Karjalaseuran puheenjohtaja Veikko Suutari ja sihteeri Terttu Ketola.

Teemavuosi vaihtuu

Karjalan Liiton nuorten lapsiperheitten kunniaksi nimeämä teemavuosi 2004 on kaikkine tapahtumineen loppumassa. Toisaalta luulen aiheen käsittelyn jatkuvan, on aihe niin ajankoh-tainen edelleenkin.

Edessämme on uusi vuosi 2005 uusin haastein. Teemakin on hyvin vaativa ”Karelianismi, karjalaisuus ja Suomi”. Aihe kuulostaa hyvin haastavalta. Nähtäväksi jää, mitä me seurois-sa ja yhdistyksissä saamme aikaiseksi. Toivoisi jokai-sen jäsenen myötäelämistä asian parissa. Ei ole välttä-mätöntä kuuluminen halli-tuksiinkaan, työtä voi jokai-nen tehdä vaikkapa vain omassa kodissaan hiljai-suudessa. Tulostaa sitten vain tekemisensä meidän ahkerille sihteereillemme.

Kulunut vuosi oli toi-minnallinen jokaisessa yh-distyksessä ja pitäjäseuras-sa. Kotiseudut ja taistelu-paikkojen nähtävyydet yh-distettyinä saivat liikkeelle pitkin Karjalan Kannasta niin vanhat kuin nuorem-matkin. Moni veteraanivan-

hus kävi ensi kertaa ”siellä jossakin” laskemassa kukkakimpun noille kauan siten tapahtuneille muistojen paikoille. Kuluneet noin 60 vuotta ovat vähän hälventä-neet muistoja. Silti muiste-leminen tuottaa tuskaa, mutta siitä voidaan kuiten-kin jo puhua. Monet muis-tomerkit ja taistelupaikat näkivät vanhan veteraanin raskaat askeleet tallaamas-sa maata, toisin kuin kauan sitten nuori sotilas taivalsi.

On yhdistyksillä ollut toki monia muunlaisiakin tapahtumia. Hiitolan Pitäjä-seurakin harrastaa muun muassa kalastusta minkä muilta menoiltaan ehtii. Hiitolan Pitäjäseuran toi-mintavuosi päättyi tänäkin vuonna arvokkaasti, kun käytiin Keski-Porin kirkko-puistossa Karjalaan jäänei-den vainajien muistomer-killä sytyttämässä kynttilät. Noormarkussa syttyivät niin ikään kynttilät joulu-aattona Kannelta soittavan tytön patsaalla veteraani-veljien sytyttäminä. Karja-laseura yhtyi toimitukseen.

Vielä haluaisin palata

kuluneen vuoden syksyyn, kun Noormarkun Karjala-seura järjesti Sodanpääty-misen 60-vuotismuistotilai-suuden. Tilaisuutta täyden-si kastepukunäyttely sotaa edeltävältä ajalta tähän päi-vään asti. Sota-ajan side-harsokin oli päässyt kunni-aan. Samalla meillä oli va-lokuvanäyttely, joka myös sai suurta huomiota osak-seen kävijämäärästä päätel-len.

Kurkijokelaista lukiessa olen huomannut, että ”emo-maammekin” ihmiset ja ta-pahtumat ovat tavoittaneet meidät Hiitolasta adop-toidut. Elellään näin yhteis-elossa edelleenkin.

Yksi tärkeä asia Hiitolan Pitäjäseuralle oli se, että puheenjohtajana jatkaa ”uudet voimat” eli Jouko Hämäläinen. Hänelle toivo-tamme menestystä kaikki yhdessä. Mauri Lankisen urakka puheenjohtajana on ohi. Yhteistyön sujuminen ei varmastikaan ollut aina itsestään selvää silloin, kun matkailut Hiitolaan aloitet-tiin. Olin silloin hallitukses-sa läheltä seuraamassa ti-lannetta. Kiitos työstäsi, Mauri.

Nyt menestyksellisesti uuteen vuoteen 2005 uusi-ne teemoineen.

Aino Koppi

Eskon puumerkki

Kurkijokelainen tavoitti Loimaalta kiireisen kaup-pinginjohtajan Jorma Kopun, joka pikaisesti vastasi Loimaan kaupun-gin ja Loimaan kunnan vuodenvaihteen yhdisty-misen seurauksista esittä-miimme kysymyksiin.

Loimaan kaupunki kasvaa väkiluvultaan noin kaksin-kertaiseksi vuodenvaih-teessa. Miten loimaalainen huomaa ensi vuonna Loi-maiden yhdistyneen vai

huomaako mitenkään? Muuttuvatko palvelut? Entä hinnat?

- Toivottavasti loimaa-laiset huomaavat muutok-sen positiivisesti. Peruspal-velut ovat kunnossa, joten niihin ei nopealla aikaväli-lä ole tulossa muutoksia. Hinnat eivät myöskään muutu, sillä kaupungin ja kunnan palvelujen hinnat ovat jo nyt yhteneväiset. Uutuutena haluaisin maini-ta vanhustenhoitopuolella palvelusetelit, jotka kokei-

luluonteisesti otetaan kun-taliitoksen myötä käyttöön.

Investointipuolella jat-ketaan yhteiskoulun sanee-rausta ja liikuntahallikoko-naisuuden rakentamista. Ensi vuoden puolella aloi-tetaan Kartanonmäen uu-disrakentamishanke sekä Hirvikoskella Opintien koulun saneeraus. Valmis-tuttuaan kaikista näistä tu-lee olemaan iloa kaupunki-laisille.

Mitä Loimaa toivoo tule-valta vuodelta? Entä kau-punginjohtaja henkilökoh-taisesti?

- Kaupungin puolesta toivoisi, että yhdistymis-hankkeessa vallinnut hyvä henki säilyisi ja näkyisi uu-den Loimaan toiminnassa-kin. Valmisteluissa on tullut monella eri alalla esille myönteisiä juttuja, joiden toivotaan toteutuvan käy-tännössä, esimerkiksi yri-tystoiminnan alueella. Hy-vät ennusmerkit ovat ole-massa siitä, että uusi Loi-maa pääsisi hyvään alkuun ja saisi itselleen pysyvän positiivisen suunnan.

Henkilökohtaisesti toi-von menestystä uudelle vir-kauralleni Loimaan kau-pungin johdossa. Tietenkin toivon itselleni ja perheeni jäsenille terveyttä ja kaikki-naista onnea.

Myös Kurkijokelainen toivottaa onnea kaupun-ginjohtaja Kopulle ja uu-delle Loimaalle sekä kai-kille kaupunkilaisille!

Etsimen edessä

Kaupunginjohtaja Jorma Kopu työhuoneessaan Loimaan kaupungintalossa 29.12.2004.

Länsi-Suomen lääninhallitus tiedottaa Kuntien määrä vähenee

Länsi-Suomen läänin alueella tapahtuu vuoden alussa joitakin muutoksia. Oleellisimmat muutokset ovat kuntien määrän vähe-neminen, verojen käteis-suoritusten vastaanoton päättyminen sekä alkoholi-lupien käsittelyn siirtymi-nen Sosiaali- ja terveyden-huollon tuotevalvontakes-kukselta lääninhallituksille.

Vuoden alussa kuntien määrä vähenee. Läänin alu-eella tapahtuvien kuntaliitos-ten vuoksi 204 kuntaa supis-tuu 199 kunnaksi. Muutok-sessa Kangasalan ja Saha-lahden kunnat yhdistyvät Kangasalan kunnaksi, Kari-naisten ja Pöytyän kunnat yhdistyvät Pöytyän kunnak-

si, Kullaan kunta liitetään osaksi Ulvilan kaupunkia, Loimaan kunta ja Loimaan kaupunki yhdistyvät Loi-maan kaupungiksi sekä Sei-näjoen kaupunki ja Peräsei-näjoen kunta yhdistyvät Sei-näjoen kaupungiksi. Länsi-Suomi jättää 31.12.2004 klo 24 hyvästit Karinaisten, Kul-laan, Loimaan, Peräseinäjo-en ja Sahalahden kunnille.

Ei veroja läänin kassoihin

Verojen vastaanotto siir-tyy tullilaitokselle. Läänin-hallitusten kassat eivät ota vuoden 2005 alusta vastaan veroja, tv-lupamaksuja, ka-lastuksen hoitomaksuja tai viehelupamaksuja. Vuoden

alusta ne voi maksaa ilman palvelumaksua ainoastaan tullin toimipaikoissa. Pää-sääntöisesti verot maksetaan kuitenkin pankin kautta.

Valtion kalastusmaksut maksetaan pankkiin tai maa- ja metsätalousminis-teriön www-sivujen kautta osoitteessa <http://www.mmm.fi/kalastus/luvat/>. Samoin tv-lupamak-sut hoidetaan pankissa.

Länsi-Suomen läänissä seuraavat tullin toimipaikat ottavat vastaan veroja:

Turku (Linnankatu 90), Pori (Helmentie 20), Vaasa (Laivanvarustajankatu 1), Tampere (Uimalankatu 1) ja Jyväskylä (Vasarakatu 8).

JOULURISTIKON OIKEA RATKAISU

Ballaadi Ihantalasta

Tämän kirjoituksen ajatukset syntyivät 6.12.2004.

Itsenäisyyspäivänä Lahden Sibeliusalossa sai ensiesityksensä Lahden Sinfoniaorkesterin ja Lasse Pöystin esittämä Ballaadi Ihantalasta. Esitys oli tunteita kuohuttava eikä varmasti jättänyt ketään kylmäksi ja ulkopuoliseksi. Vaikka Ihantala on minulle joulupäiväinen asia minulle aiheuttamiensa kipujen ja särkyjen vuoksi, oli itse esityksen aikana vaimon minulle ojentama nenäliina tarpeen.

Minulta kysyttiin, keitä ja mistä olivat nuo miehet, jotka pystyivät panemaan jarrua vihollisen tavoitteille. Tähän kykenen vain vastamaan oman yksikköni puitteissa. Enin osa meidän miehistä oli kotoisin Pohjanmaalta. He olivat niitä 19-20-vuotiaita nuoria poikia, jotka ensimmäisinä ikäluokkina kutsuttiin palvelukseen jatkosodan alottua.

Eivätkä siis vihollisen tankit päässeet Elisenvaaraan suunnitelmiansa mukaisesti. Rykmenttimme tappiot Ihantalassa olivat 858 miestä. Seuraavat kuuluisilta runoilijoiltani lainaama runot kertovat paljon.

Ilmari Laukkanen

Aila Meriluoto: Kaksikymmentä suvea

Kaksikymmentä suvea sulta sain, oi elämä. Itkenkö? En! Kaksikymmentä suvea omistain minä kuljen iloiten. Kevyt kantaa on taakka ja rientää tie, joka polveillen, joka kisaillen vie läpi suven viimeisen.

Kaksikymmentä suvea sulta sain. Soit rikkaasti, rikkaasti sen: valon, varjon välkettä, tuulta vain ja nuppujen runsauden. Mitä siitä, jos eivät ne aukeakaan, mitä siitä, jos ylitse vaalean maan nous pilvi jo himuinen.

Kaksikymmentä suvea sulta sain... Jos sentään itkisin – älä huoli: se on pisar kastetta vain, kuin kaste se haihtuukin! Ah, helpoahan, niin helpoaa ois kaksikymmentä suvea antaa pois käsin nuorin ja ehdottomin.

Osmo Pekonen: Sotilaan viimeinen näky

Äitiko mun tänne on saapunut luo. Armahin äiti, pois pyyhi kyynleet nuo. Vaarat jo häipyi ja taukos taistelut. Rintani nyt on rauhoittunut.

Tuima on ollut taistomme tie. Koskaan ei hurme niin virrannut lie. Loiskui ja ryski kuin haljennut ois maa. Mies miestä päin piti ain karahtaa.

Armahin äiti, et itkeä saa. Kuolo ei meitä voi pois erottaa. Elo on ainaista kautta kalmiston. Suutele lastas nyt yö kohta on.

Uusi Loimaa toivottaa Kurkijokelaisen lukijoille Hyvää Uutta Vuotta!

Loimaa

Joulu jatkosovan aikaa koton Karjalas

Valmisteluha alko jo syksymmäl, ko ukko sian teurast. Lihat suolaa saavii ja saavi aittaa. Sillo ol oikeita talvii. Pakkasta ja lunta piisas. Enne lumen tulloo ukko käi kahtomas kuusen paikan mehtäst, jot sit löytyy.

Meijä tuvas ol maalaa-maton lankkulattii, mikä ei olt iha helppo pittää puhtaan. Jouluks kyl siivottii koko talo lattiast kattoo. Tila-lavaatteet tuuletettii ja postelloihi vaihettii puhtaat olet. Ei ois joulu tultkaa, jos ei kaik ois olt puhasta.

Sähkölöitä ei meijä kyläs olt moneskaa talos. Meilki ol vanarloit ja muistaak-sein karbiidilamppu ja tietyst kyntellöitä. Mummo valo niitä luullaksein lampaan-talist. Saunas ol muistiin mukkaa kyntel nauri-he istutettuna.

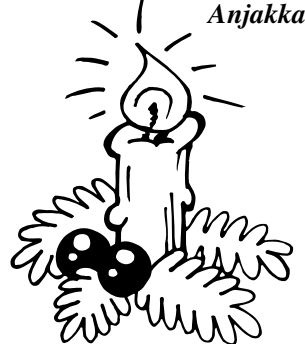
Aattoaamun aikasee pit naisvään noussa ylös, ol käytävä lääväs ja sit piiraan paistoo. Mummo ol tupa-hommis ja äit tek läävätyöt. Myös siskoin kans pyörittii siin jaloksis. Vuotettii iltaa, jot pukki tulis.

Ku kaik paistokset ol tehty ja potit uunis ni sit

ukko toi kuusen sissää ja sitä koristeltii. Mummon tekemät kyntelit pantii ja lippuloita. Liek hänes muita koristuksii oltkaa?

A sit viho viime päästii ukon lämmittämää saunaa ja sit syömää lihapottii ja piirasta, lie olt huttuuki. Määttii muutaki vähä erlaista ko arkena. Sit kuuluki kopinaa etteisest ja pukkiha se sielt tul. Mie tunsin jot toisiin Tuureha se pukki ol. Turkki vääripäi pääl ja puumolii partana. siskoin ol viel nii pien, jot hää usko pukkii. Sitä en muist, mitä ois lahjoi saatu, mut jottai varmast saatii.

Mie olin kuunen vanha ja siskoin neljän. Se olki viime joulu Karjalas, koton. Sillo ol hyvin vaatimaton, mut kuiteki onnellista.

Anjakka

Lopettaessani tänään liiketoiminnan kiitän Kurkijoki-Säätiötä ja kaikkia kurkijokelaisia hyvästä yhteistyöstä ja toivotan

Onnea Tuleville Vuosille!

Anne Kannisto

Männeestä vuuesta kiittäen toivotamme asiakkaillemme ja kaikille Kurkijokelaisen lukijoille

ONNII ALKAVALLE VUUELLE!

Pekka Ahokas perheineen

Toivotamme kaikille asiakkaillemme Hyvää Uutta Vuotta 2005

Loimaan Isännöinti Oy Vesikoskenkatu 13, Loimaa

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Merenkurkun ulkosaa-ristossa
2. Dolly (lammas)
3. nutria

4. Valamo
5. Pariisissa 1900
6. Enso
7. Heinävedelle ns. Uuteen Valamoon
8. päivänäytös
9. 29. päivään helmikuuta 2012 saakka
10. Hugo Simbergin

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

EHT-liiton jäsen

TILAA
Kurkijokelainen
Vesikoskenkatu 13 As 21
32200 Loimaa
Avoinna: Ti & Pe klo 9–14
puh. (02) 762 2551
Matkaph. 050-521 3336

Asianajajia

ASIANAJAJIA

on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkisen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9–11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

Varatuomari Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
oik.yo Tiina Tähtinen
Turuntie 8–14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäätä Loimaan Aluesairaala

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA
LOIMAAN MUSIIKKI
Puh. 7622 950,
Oikokatu 3
Avoinna: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

HAUTAKIVET

Vuodesta 1921
luotettavaa ja yksilöllistä palvelua

LOIMAAN KIVI
PUHELIN (02) 760 511

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa
Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

KIITOS
kuluneesta vuodesta ja
Hyvää Uutta Vuotta 2005!
T: Sparin väki

Popsi Iso Viitonon
900 g (2,21 kg)

1,99
pkt

Estrella Chips
300 g (6,17 kg)

1,85
ps

Karhu III 12 pack (1,70 l) 7,95
2/talous
Golden Cap siiderit 0,5 l (3,60 l)
Kassi kaupan päälle **10,00** 5 plo

Coca Cola, Sprite ja Fanta 2-pack 2,99
2/talous
1,5 l (0,70 l)

Kariniemen marinoidut
Broilerin filesuikalee
300 g (8,30 kg)
2,49
rasia

SPAR
Ranskanperunat
450 g (1,11 kg)
4 pss. **2,00**

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850

Ruokakauppa Sinun makuusi

Palvelemme uutena vuotena
Perjantaina 31.12. **7.00-18.00**
La 1.1. ja su 2.1. VIETÄMME UUTTA VUOTTA!

Forssan perunasalaatit 1 kg 2,49
rasia

Suomalainen naudan paistijauheliha 5,99
kg

Pringles Chipsit 2 tuubia 3,00
200 g (7,50 kg)

Rostenin patongit 0,99
215 g (4,60 kg)

ESPANJAN PAPRIKAT 2,99
kg

Alko 762 2062
nonstop parturi 040-765 7028
Naisellista muotia Loimalla
762 2848
Ainutlaatuiselle naiselle ja lapselle
LOP. Kultapiste 763 2150
Oigatar 762 1413
Ritvan ja Olin Eines-keittiö 76368520

SPAR